

ગુજરાત આર્ટ્સ એન્ડ સાયન્સ કૉલેજ, અમદાવાદ

Submitted to

ગુજરાતી વિભાગ

બી.એ. સેમ ૫

પેપર ૩૦૧

‘નાટકનું સ્વરૂપ’

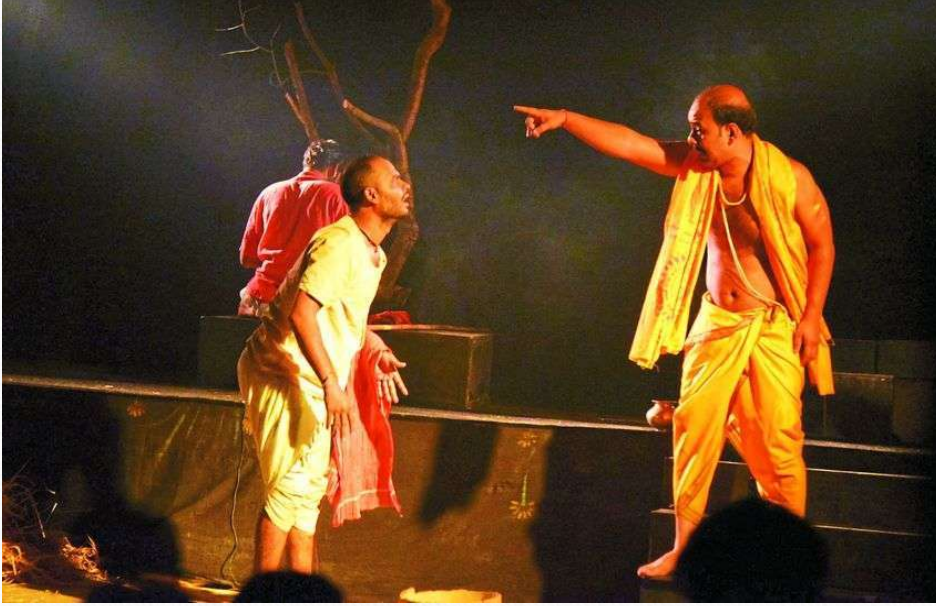

નાટકનું સ્વરૂપ

નાટકનું કથાવસ્તુ

- લોકખ્યાત
- પૌરાણિક, ઐતિહાસિક, લોકકથાત્મક
- પાંચ સંધિ
- પાંચ તબક્કા
- આરંભ, વસ્તુવિકાસ, ચરમસીમા, અવરોહણ અને અંત

સંવાદ

- સર્વશ્રાવ્ય
- નિયતશ્રાવ્ય
- અશ્રાવ્ય

અભિનય

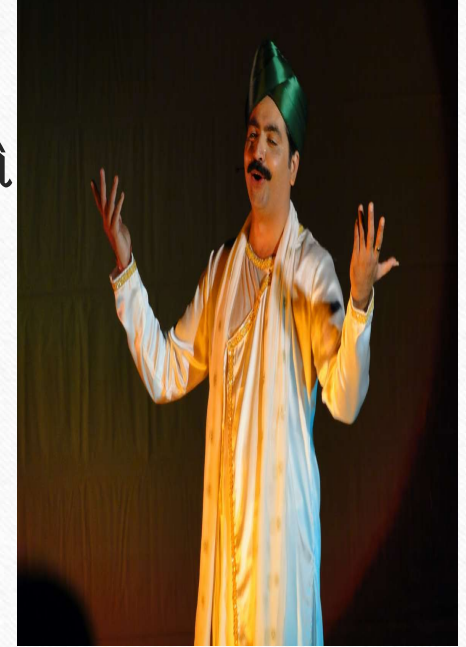

આંગિક અભિનય:

શરીરના અંગો ઉપાંગો દ્વારા થતા અભિનયને આંગિક અભિનય કહે છે.

વાચિક અભિનય:

વાણી દ્વારા થતો અભિનય

अभिनय

सात्विक अभिनयः

सत्त्व ऐटले मन. मनना भावो प्रगट करतो
अभिनय

आहार्यः

वेशभूषा, स्टेज वगैरे.

પાત્રાલેખન

- નાયક
- નાયિકા
- વિદૂષક
- ખલનાયક
- ગૌણ પાત્રો

સંઘર્ષ

- બાહ્ય સંઘર્ષ
- શારીરિક ઘર્ષણ કે વાણીનું ઘર્ષણ
- સામાજિક આપત્તિ
- આ સંઘર્ષ મોટેભાગે આકર્ષક

સંઘર્ષ

- આંતરિક સંઘર્ષ
- લાગણીના બે આંદોલનો વચ્ચે ઘર્ષણ
- સદ અને અસદ તથા સદ અને સદ વચ્ચેનો સંઘર્ષ

ભાષાશૈલી

- આરંભથી અંત સુધી એક જ પ્રકારની ભાષા ના હોવી જોઈએ.
- પ્રત્યાયનક્ષમ ભાષા
- સર્જકે નાટકમાં વ્યક્તિગત શૈલીનો મોહ ત્યજી દેવો જોઈએ- ગ્રીન વૂડ

ત્રિવિધ એકતા

- સમયની એકતા
- સ્થળની એકતા
- કાર્યની એકતા

વાતાવરણ

- વાતાવરણ કથાવસ્તુને અનુરૂપ હોવું જોઈએ
દા.ત. ઐતિહાસિક નાટક ભજવવાનું હોય તો વાતાવરણ ઈતિહાસિક હોવું જોઈએ.
- વાતાવરણ નાટકને સજીવ બનાવે છે.
- રંગભૂમિની મર્યાદાને ધ્યાનમાં રાખીને વાતાવરણની પસંદગી કરવી જોઈએ.

રસ

- નાટકમાં એક રસ પ્રધાન હોય અને બાકીના રસ ગૌણ હોય.
- ગૌણ રસ એટલા પ્રભાવક ન હોવા જોઈએ કે મુખ્ય રસને ઝાંખો પાડે.
- આ સિવાય નાટકમાં પ્રકાશયોજના અને રંગભૂષા મહત્વના લક્ષણો છે.

The background of the image consists of a rich, deep red fabric with a vertical pleated texture, resembling theater curtains. The curtains are slightly parted in the center, creating a subtle shadow and highlighting the folds. The overall effect is dramatic and formal.

આભાર